

Veckans Forum

NI FRÅGAR? DESSA SVARA!

Professor
Herbert Tingsten
Professor
Gunnar Dahlberg
Professor Gunnar
Westin Silverstolpe
Professor
Erik Lönnroth
Professor Torgny
T:son Segerstedt
Docent
Folke Lindberg

FRANSMÄN SOM KOLONISATÖRE R

Syrien är ett specialfall. Frankrikes kolonier har i senare tid varit lojala mot moderlandet

Tidningarna berättar ju om att Frankrike har blivit anklagat i F. N. för att det håller trupper i Syrien. Att det har varit bråk i Syrien har vi vetat länge, men hur är det med Frankrikes andra kolonier? Har fransmännen gjort sig kända som milda eller hårda herrar, och har det brukat förekomma oroligheter i andra av deras kolonier än Syrien?

H. N.

Syrien intar en särställning inom det franska imperiet; det är mandatområde under Frankrikes förvaltning och inte koloni. Frankrikes kolonier har i allmänhet hållit sig lugna och lojala under senare tider trots de påfrestningar de varit utsatta för: det räcker att erinra om anlitaandet av färgade soldater i de franska arméerna under de två världskrigen. Man kan som allmänt omdöme säga, att fransmännen har gjort sig omtyckta som kolonisatörer.

Det har emellertid förekommit oroligheter också utanför Syrien under perioden mellan de båda världskrigen. Franska Indokina tog, ganska naturligt, intryck av de nationalistiska rörelserna i Kina och Japan, särskilt utgjorde närheten till Kanton i Sydchina en förutsättning för dylik påverkan, då denna stad var den kommunistiskt orienterade nationalismens högborg i Kina. Det intellektuella skiktet inom den infödda befolkningen i Indokina påverkades, och 1930 kom det till oroligheter och t. o. m. ansatser till armémyteri. Under 1930-talet återverkade dels motsättningen mellan kommunisterna och Kuomintang i Kina, dels Sovjetunio-

TIDNINGSPRESSEN OCH FOLKOPINIONEN

I valtider bryr sig de flesta inte om att följa »hus- och livorganets» anvisningar. Men annars utövar tidningarna ofta ett avgörande inflytande på opinionsbildningen

Dirigerar tidningspressen folkopinionen eller är den endast en återspeglning av denna? Jag har funderat över denna sak utan att komma fram till någon bestämd åsikt. Jag förstår emellertid, att den inte kan besvaras i en enkel formel och framför allt att den kräver ingående studier. Jag förutsätter att den moderna statsvetenskapen uppmärksammat denna viktiga fråga och vore mycket tacksam att få veta något om vilka resultat den kommit till. En hänvisning till viktigare litteratur i ämnet skulle jag också sätta värde på.

Folkhögskoleelev.

Den fråga Ni tagit upp beröres i en mängd större och mindre arbeten, men någon grundlig, på omfattande komparativa studier byggd analys finnes såvitt jag vet icke. Jag kan blott här göra några allmänna erinringar och påpekan-

Klart är att i varje fall under senare tid pressens ställningstagande icke företer någon starkare korrelation med medborgarnas åsikter sådana de komma till uttryck vid de allmänna valen. I Sverige torde de socialdemokratiska tidningarna, med hänsyn till antalet försälda exemplar, utgöra endast en femtedel av dagspressen, medan det socialdemokratiska partiet företräder omkring halva valmanskåren. I Stockholm är som bekant folkpartiets press fyra eller fem gånger så stark som socialdemokratiens, medan proportionerna mellan de båda partiernas röstsiffror vid valen är ungefär den motsatta. Uppgifter från andra länder peka i samma riktning. I Köpenhamn är exempelvis den borgerliga pressen många gånger starkare

nens närmande till Frankrike i lugnande riktning på den indokinesiska nationalismen.

Det kraftigaste motståndet inom imperiet mötte emellertid fransmännen i Marocko i början av 1920-talet. Spanien hade försökt att pacificera spanska Marocko, men dess armé led 1921 ett svårt nederlag mot en hövding bland stammarna i Riff, Abd-el-Krim. Denne vann härigenom prestige, som han utnyttjade till ett stort upplagt fälttåg mot fransmännen. Han hotade vid ett tillfälle Fez och tvang fransmännen till ett stort uppbåd av militära resurser, innan upproret definitivt kvävdes och Abd-el-Krim gjordes till fånge 1926.

De motståndsrörelser, som här omnämnts, har bägge uppstått genom påverkan av händelser utanför franskt territorium. De kan således ej tagas som intäkt för en hård fransk kolonialpolitik.

än den socialdemokratiska, trots att socialdemokratien är det ojämförligt starkaste partiet. I England dominerar den borgerliga och särskilt den konservativa pressen. I Amerika har man gjort några speciella undersökningar i frågan. Tidskriften *The New Republic* gjorde efter 1936 års presidentval en analys av pressens och valmännens ställningstagande i femton städer. Det visade sig härvid att 71 procent av tidningarna — utgångspunkten är tidningarnas upplagor — voro fientliga mot Roosevelt och för den republikanske motkandidaten Landon, under det att blott 31 procent av de röstande voro anhängare av Landon; de tidningar som icke togo ställning äro här icke medräknade. Vid samma val såldes i Chicago de mot Roosevelt fientliga tidningarna i en och en halv million exemplar, medan Rooseveltpressen stannade vid en tredjedels million; Roosevelt segrade med överväldigande majoritet.

Helt annorlunda måste frågan besvaras när det gäller bedömandet av händelser och personer av vad man kan kalla mera tillfällig karaktär, d. v. s. då den enskilde icke har några hållpunkter i traditioner eller idéer för sitt ställningstagande. Tidningarna kunna då utöva ett avgörande inflytande på opinionsbildningen. En arbetare som läser en borgerlig tidning röstar därför icke borgerligt, men med all sannolikhet godtar han tidningens påståenden låt oss säga om den argentinske presidentens karaktär eller om förhållandena i Italien. Sannolikt är också, att han i en speciell kris, som han icke kan bedöma med ledning av sina allmänna politiska åsikter, ofta influeras av den tidning han läser. Uppenbart är likväl att det inflytande på opinionen som det här är fråga om i regel är av mycket begränsad betydelse. Att pressens eller t. o. m. några ledande recensenters uppfattning ofta är avgörande i fråga om böckers eller teaterpjäsers framgång är lika välkänt som naturligt.

Att vad man kallar den allmänna opinionen påverkar tidningarnas hållning är lika påtagligt. Särskilt är det tydligt att tidningarna söka tillfredsställa allmänhetens smak vid användningen av det utrymme de ha till sitt förfogande. Men många exempel finnas också på att tidningar i bestämda frågor låta sig påverkas av de föreställningar, som de med rätt eller orätt anse hysta av sina läsare.

Bland de många böcker som beröra det av Er upptagna ämnet, vill jag särskilt nämna *Lippmann, Public opinion, 1932. The Annals of the American Academy of Political and Social Science, January 1942 och Willard, The Disappearing Daily, 1944.*

Erik Lönnroth

Erik Lönnroth.

Herbert Tingsten

Herbert Tingsten.